

виникнення, функціонування та розвитку держави і права [1, с.18]. Такої ж думки, але з доповненням зазначає М.С. Кельман та О.Г. Мурашин. На думку зазначених авторів, предметом теорії держави і права є вивчення системи загальних та окремих специфічних закономірностей виникнення, розвитку і функціонування держави і права, що розглядаються як цілісні інститути суспільства [2, с.14]. Автори зазначають, що предметом теорії держави і права є переважно загальні закономірності виникнення, розвитку, призначення і функціонування держави і права. Тому її називають загальною теорією держави і права на відміну від теорії конституційного права, теорії цивільного та кримінального права тощо. Варто зазначити, що більшість учених визнають, що виникнення та розвиток держави і права не залежать від волі та свідомості людей, оскільки це закономірний процес суспільних відносин. Така закономірність є предметом наукового пізнання, яка складає особливу сферу суспільного пізнання [2, с.13]. На думку, О.Ф. Скакун предметом теорії держави і права, є основні закономірності становлення, оформлення, функціонування права і держави (як юридичного явища), виражені в узагальненому вигляді в поняттях, категоріях, принципах, теоретичних конструкціях, через які розкриваються об'єктивні властивості праводержавних явищ і процесів [3, с.7].

На нашу думку, предметом теорії держави і права є складна і багатоаспектна державно-правова дійсність, загальні та специфічні об'єктивні закономірності розвитку як теорії держави, так і теорії права. Адже, предмет теорії держави і права є дуалістичним, оскільки включає в себе теорію держави і теорію права. Держава і право, є основними специфічними суспільними явищами, які включають в себе загальні закономірності виникнення держави і права, призначення, функціонування, сутність, типи, форми, функції, структуру та механізм дії.

Таким чином, предмет теорії держави і права є дуалістичним, оскільки поєднує теорію держави і теорію права. Він включає всі державно-правові явища, які взаємопов'язані, а саме: закономірності виникнення, розвитку та функціонування держави і права в цілому. Предмет теорії держави і права складають правові і державно-владні відносини, державні і правові явища, отже, предмет теорії держави і права є історичним. Він змінюється в міру залучення до сфери пізнання нових властивостей і явищ правової і державної дійсності.

Список використаних джерел:

1. Теорія держави і права : підруч. / кол. авт. ; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. – 2-е вид. перероб. і доп. – Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2015. – Ліра ЛТД. – 468 с.
2. Кельман М.С., Мурашин О.Г. Загальна теорія держави і права: Підручник / М.С. Кельман, О.Г. Мурашин. – К.: Кондор, 2006. – 477 с.
3. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник / О. Ф Скакун. – Харків : Консум, 2001. – 656 с.

**Курсант 2-го курсу ННІ№2, НАВС
Ярошенко Юлія Вікторівна
ЮРИДИЧНА ОСВІТА ТА ЮРИДИЧНА ПРАКТИКА**

Юридичну практику слід відрізняти від юридичної освіти, хоча вони знаходяться в органічній взаємодії і взаємовпливі.

Юридична освіта – система юридичних знань, поглядів, переконань, здобутих в результаті навчання і самоосвіти.

Завдання професійної юридичної освіти - навчити студентів юридичної технології, умінню розібратися в структурі юридичного (позитивного) права, способах юридичної техніки, рішенню на цій основі питань юридичної кваліфікації. Навчання юридичній техніці і технології надзвичайно важливе, оскільки обумовлено соціальним значенням юридичної професії. Однак головна мета полягає в формуванні світоглядної позиції юриста, яка ґрунтується на сприйнятті, усвідомленні осмисленні всього багатства юридичної думки і правового досвіду, накопиченого людством.

Юридична освіта в Україні - це галузь вищої освіти, яка є ключовою в існуючій соціально-економічній ситуації, коли народ виборює свою державність. Будівництво правової держави, реформи політичної і судово-правової системи настійно потребують розвитку юридичної освіти в Україні. Концептуально розвиток юридичної освіти ми розглядаємо в контексті Конституції України, Закону України "Про вищу освіту", Програми розвитку юридичної освіти на період до 2005 року, затвердженої постановою Кабінету міністрів України від 10 квітня 2001 року № 344, інших законодавчих актів, що забезпечують утвердження верховенства права, надійного захисту прав людини та громадянина, впровадження цивілізованих форм суспільного життя.

В Україні істотні суспільно-економічні зміни 90-х років обумовили й зміни у сфері юридичної освіти, на яку було покладено місію підготовки правників для розбудови української державності. При цьому відзначалось: Україні потрібно більше правників, для чого необхідно створити більше навчальних закладів.

Основний закон України ст. 53 гарантує право на освіту. Воно закріплено також у ст. 26 Загальної декларації прав людини (1948 р.), ст. 13 Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права (1966 р.), ст. 28 Конвенції про права дитини (1989 р.). Отже, право на освіту можна розглядати як конституційне, основне, природне право людини. Юридична освіта є унікальною. Вона передбачає засвоєння знань, що належать до галузі суспільних наук і призначені для суто практичної діяльності. Юридичній освіті властиве органічне поєднання теорії та практики. Звідси широкий діапазон знань та вмінь, що напрацьовуються під час правової підготовки – від засвоєння духу права, глибокого його розуміння до вміння враховувати найдрібніші деталі, приймати відповідальні рішення, що стосуються долі людей.

Юридична освіта – це і моральне виховання, складниками якого є формування у юриста моральних якостей, перетворення низки етичних вимог у непорушні принципи поведінки. Юридична освіта, як і юридична професія, у багатьох державах є однією з найпрестижніших, тому в Україні інтерес до неї зростає: збільшується число українців, які набувають правничого досвіду (освіта, дослідницька робота); на ринку юридичної освіти конкретизується інтерес до зразкового досвіду іноземної освіти, утверджується розуміння того, що юридична освіта – це один із визначальних чинників стабільності правової системи.

Юридична освіта в Україні має не таку вже і давню історію. Юридичні факультети у складі університетів на теренах України, за винятком найдавнішого Львівського університету (1661), з'явилися в основному в XIX ст.: спочатку у Харкові (1805), Києві (1835), Одесі (1865) та Чернівцях (1875).

Відмінності юридичної освіти і юридичної практики не виключають, а передбачають їх тісний зв'язок. Юридична освіта забезпечує юридичну практику компетентними ерудованими кадрами. Механізм зв'язку юридичної практики і юридичної освіти здійснюється в правовому полі держави і зумовлений потребами суспільства. Система юридичної освіти – запорука розвинутої правової системи. Від сили фундаменту залежить і сила будови, її здатність служити добру і справедливості.

То ж, як правило, юридична освіта забезпечує юридичну практику компетентними і ерудованими кадрами. Механізм зв'язку юридичної практики та юридичної освіти здійснюється в правовому полі держави і обумовлений потребами розділу праці.

Таким чином, юридична практика, як і теоретична надбудова, існує для вирішення нескінченного кола питань суспільного життя, що виникають у сфері регулятивного впливу права і обумовлені людськими потребами та інтересами. Це в свою чергу означає, що у ході теоретичних досліджень, а також під час практичної діяльності у центрі уваги повинна знаходитися особа, як головна ціль усякої соціальної діяльності, як найвища соціальна цінність.

Список використаних джерел:

1. Гусарєв С.Д., Карпов О.М. Юридична деонтологія: Навч. посібник. - Київ, 1998.-156 с;
2. Шмошкін О.В. Юридична деонтологія – К., 1995;
3. Юридична деонтологія / За ред. Бругалова. – К., 1998.
4. Коваленко С.І. Характеристика вищої юридичної освіти України. – К., 2003.

5. Юридична деонтологія: Навч. посібник / За ред. Гусарєва С.Д. - Київ, 2001.

**Адвокат, старший партнер
Міжнародного правового центру
ЄУКОН (Варшава), доктор
філософії в галузі політології**

Яценко Ігор Станіславович

КОНСТИТУЦІЙНІ ІНСТИТУТИ І МЕХАНІЗМИ РІВНОВАГИ ВЛАДИ (СТРИМУВАННЯ І ПРОТИВАГИ), ЯК ЕЛЕМЕНТ ПОДІЛУ ВЛАДИ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

Діюча Конституція Республіки Польща, яка була прийнята у 1997 році [1], у ч. 1 ст. 10 окреслює рівновагу влад як рівноправний до поділу влади елемент, на якому базується устрій Республіки Польща. Такий підхід означає закріплення на конституційному рівні необхідності дотримання балансу влади, наслідком чого є необхідність не просто їх співпраці, а співпраці збалансованої, без значної переваги будь-якої з гілок влади. Формулювання «рівновага влади» було внесене до Конституції РП після тривалих дискусій в Конституційній комуні Національних зборів, учасниками якої були як політики, так і науковці, які обґрунтовували необхідність внесення до конституції принципу «рівноваги» або «зрівноваження» влади як невід'ємної частини принципу поділу влади [2; 74-88].

Окрім того, було враховано доробок Конституційного трибуналу (КТ), який у своєму рішенні від 9 листопада 1993 р. № К-11/93 [4] здійснив тлумачення діючої на той час ст. 1 «Малої Конституції РП» від 17 жовтня 1992 року [5], яка визначала організацію влади на засаді визначення, що певні органи держави виконують відповідно законодавчу, виконавчу та судову владу, але не вказувала прямо, що організація влади базується на її поділі. У вищезгаданому рішенні КТ ствердив, конституційний закон від 17 жовтня 1992 року у ст. 1 встановлює принцип поділу влади, з якого виникає, що між законодавчою, виконавчою і судовою влади повинна панувати рівновага і вони повинні між собою співпрацювати.

Діюча Конституції РП не тільки закріплює рівновагу влади в якості базового конституційного принципу, який доповнює принцип поділу влади, а й розподіляє повноваження гілок влади таким чином, щоб дотримання такої рівноваги було можливим.

Передбачена Конституцією РП рівновага влад повинна: 1) забезпечити стабільність всього механізму виконання державної влади; 2) запобігти неконституційному превалюванню однієї гілки влади над іншою; 3) протидіяти неконституційному перейманню повноважень органів однієї влади по відношенню до органів іншої влади; 4) спонукати поділені, але зрівноважені три влади до гармонічної співпраці.

Хоча Конституція і окреслює рівновагу, як рівноправний до поділу влади інститут, з точки зору загального принципу влади рівновагу влади можна скоріше окреслити як механізм стримування і противаг в системі поділу влади.

На думку Є. Кучінського зміст Конституції дозволяє говорити про два принципові способи забезпечення рівноваги влад в польській системі трьох поділу влади: 1) шляхом «співпраці влад», про яку прямо вказано у вступі до Конституції; 2) шляхом взаємного стримування влад [3; 67].

Конституція РП не окреслює детально принципів і способів співпраці влади, однак аналіз змісту конституційних норм дозволяє зробити висновки щодо того, що: а) вимога співпраці стосується усіх органів трьох гілок влади, хоча співпраця деяких з них, зокрема, судів і трибуналів, з огляду на їх незалежність, з органами інших гілок влади повинна характеризуватися певною специфікою, виходячи з істоти судової влади; б) метою співпраці повинно бути забезпечення ефективності і добросовісності діяльності публічних інститутів; в) форми співпраці можуть мати: або характер послідовних дій органів різних гілок влади, або спільних дій двох або більшої кількості органів різних гілок влади.

Взаємне стримування в системі поділу влади означає наділення органу (органів) днієї з гілок влади повноваженнями щодо впливу («перешкоджання») на реалізацію повноважень органом (органами) іншої гілки влади. Тобто, орган однієї з гілок влади має конституційні повноваження, в